

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w N., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 5 lutego 2019 r., w sprawie umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, odmówił J. W. umorzenia należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 61.078,12 zł.

/decyzja – k. 65 akt ZUS/

Wnioskodawca J. W. uznał w/w decyzję za krzywdzącą i, w dniu 13 czerwca 2019 r., złożył odwołanie, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 4 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 9 lipca 2019 r., organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 11 - 12/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodził się (...)

/bezsporne/

Wnioskodawca ma dwoje dzieci: A., urodzonego (...) i G., urodzonego (...), wobec których był obciążony obowiązkiem alimentacyjnym.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 16 września 2019 – 00:01:56 – 00:14:11 w zw. z zeznaniami 00:17:37 – 00:23:00 – płyta CD – k. 62 /

Zaległości wnioskodawcy wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego **wynoszą 61.078,12 zł.**

/bezsporne/

W dniu 11 lutego 2019 r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonego o umorzenie w/w zaległości.

/wniosek – k. 1 – 3 akt ZUS/

Wnioskodawca posiada wykształcenie średnie. Ukończył Liceum Ogólnokształcące. Nie ma wyuczonego zawodu. Wnioskodawca, w swoim życiu, w przeszłości, podejmował aktywność zawodową, o różnym profilu, także, od 2003r. w zakresie organizacji koncertów i spektakli teatralnych, także, wyjeżdżał poza granice Polski, na dwa lata, aby zarabiać. Prowadził działalność gospodarczą od 2009r., której przedmiotem było organizowanie koncertów i spektakli teatralnych. Działalność była zawieszana w latach 2014-2015. Obecnie jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku. Oprócz zadłużenia z tytułu alimentów, posiada zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów, jak zeznał na rozprawie w dniu 16.09.2019r. – z przeznaczeniem dla przyjaciółki..

Wnioskodawca otrzymuje pomoc z opieki społecznej, dodatek mieszkaniowy w wysokościach: od 1.10/2017r. do 03/2018r. w kwocie 131,90 zł. miesięcznie; od 04/2018r. do 09/2018r. w kwocie 171,56 zł. miesięcznie, od 11/2018r. do 04/2019r. – 221,25 zł. miesięcznie. W okresie od 1.01.2017r. do 30.09.2017r., od 1.10.2018 do 31.10.2018r., od 1.05.2019r. do – 12.08.2019r. – nie pobierał dodatku mieszkaniowego. W okresie od 1.04.1917r. do 8.08.2019r. wnioskodawca pobierał świadczenia z Wydziału Pracy Środowiskowej: w okresie IV-VIII 2019r. 150 zł., 200 zł.,

świadczenie pieniężne za zakup żywności – 1470 zł., w miesiącach IV-XII 2018 r –kwoty od 60 zł. do 300 zł., zasiłek okresowy z powodu bezrobocia - 5144,65 zł. , świadczenia za okres: IV, V 2017r., II-XII 2018r. , I-VIII (bez maja) 2019r. – w łącznej kwocie 7064,65 zł. Otrzymuje świadczenie pieniężne za zakup żywności w kwocie 350 zł.

Leczy się od 2 czerwca 2014 r. w (...) oraz ma dolegliwości kręgosłupa. Ma stwierdzoną chorobę afektywną dwubiegunową. Nie posiada żadnego majątku.

/ **zeznania wnioskodawcy** z dnia 16 września 2019 – 00:01:56 – 00:14:11 w zw. z zeznaniami 00:17:37 – 00:23:00 – **płyta CD – k. 62,** zaświadczenie – k. 5 – 7, k. 39 akt ZUS, zaświadczenie z Wydziału Pracy Środowiskowej k. 20 – 21, zaświadczenie o - dodatku mieszkaniowym k. 41, zaświadczenie lekarskie – k. 11 akt ZUS, wypis z (...) k. 13, informacja – k. 15, k. 37 akt ZUS, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym – k. 25 – 31 akt ZUS, książeczka chorego na cukrzycę – k. 41 akt ZUS, dokumentacja medyczna z (...).” K. 36- 39, badanie lekarskie – k. 49 akt ZUS, zaświadczenie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych – k. 19, historia choroby – k. 36 – 39, k. 43 - 58/

Decyzją z dnia 25.03.2015r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego , z uwagi na orzeczenie – Komisji Lekarskiej ZUS, po złożeniu przez wnioskodawcę sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 26.01.2015r. , która nie stwierdziła niezdolności wnioskodawcy do pracy .

/decyzja, sprzeciw k. 53/

Wnioskodawca nie pobiera renty z tytułu niezdolności do pracy.

/okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody z dokumentów, zawartych w aktach sprawy i aktach organu rentowego, i zeznania wnioskodawcy, których wiarygodność nie budzi wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z **art. 63 ust. 1 - 3** ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1952) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Zgodnie z przepisem **art. 67**, egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu, aż do ich zaspokojenia.

Stosownie zaś do treści **art. 68 ust. 1** omawianej ustawy – **w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną**, osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy stanowi zatem wyjątek od zasady wyrażonej w art. 67, który pozwala na rozłożenie na raty płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu, jeżeli jest to **uzasadnione szczególnie warunkami**, związanymi z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika, nawet pomimo istnienia możliwości prowadzenia egzekucji należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu.

Z powyższego przepisu wynika zatem, że umorzenie należności funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń, nastąpić może jedynie w **szczególnie uzasadnionych** przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby zobowiązanej do zwrotu.

Ustawa nie wskazuje, nawet przykładowo, przypadków, kiedy umorzenie może nastąpić, dając, tym samym, możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką dla, stosujących powyższy przepis, organu rentowego oraz sądu, jest jednak niewątpliwie użycie przez ustawodawcę sformułowania „**szczególnie uzasadniony przypadek**”, które wskazuje, że rezygnacja z poboru, nienależnie pobranych świadczeń, czy też rozłożenie ich na raty, może mieć miejsce, jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja, osoby zobowiązanej, jest na tyle trudna, że domaganie się od niej zwrotu, określonych kwot, godziłoby w poczucie solidarności z tą osobą w wyjątkowym przypadku, trudnym do sprostania przez przeciętnego obywatela.

A zatem, przy tak niedookreślonych przesłankach, należy niezwykle szczegółowo i indywidualnie, odnieść się do każdego przypadku zobowiązanego. Ponadto należy mieć na względzie, iż sformułowanie tego artykułu wskazuje jednoznacznie, że jest to przepis o charakterze wyjątkowym, a zatem nie może być interpretowany rozszerzająco. Środki funduszu alimentacyjnego, jako środki publiczne podlegają ochronie, dlatego przepis art. 68 musi być stosowany w szczególnie trudnych i wyjątkowych sytuacjach. W przeciwnym wypadku ochrona środków funduszu byłaby iluzoryczna.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jako przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej, umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, uznaje się niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie, na bieżąco ani w dającej się przewidzieć perspektywie, regulować, obarczających go zaległości alimentacyjnych bez uszczerbku dla jego zdrowia lub zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. sygn. I UK 119/10, opubl. LEX nr 686798/. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek", pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego, nie wystarcza przy tym ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, że przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych, nie będzie on w stanie, również w przyszłości, spłacać tych należności, bez narażania siebie i swojej rodziny, na pozbawienie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2007 r. sygn. III AUa 336/06, opubl. LEX nr 446757, Biul.SAKa (...), por. wyrok SA w Szczecinie, III AUa 975/14, Lex nr 1843129/.

Mając powyższe argumenty na uwadze, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek - w rozumieniu przepisu art. 68 ust. 1 - będący przesłanką umorzenia zadłużenia.

Pomocniczo, oceny istnienia w danej sprawie „szczególnie uzasadnionego przypadku”, można dokonywać przy uwzględnieniu przepisów, dotyczących umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, między innymi ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czy wydanego na jej podstawie rozporządzenia z dnia 31 lipca 2003 roku

w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (Dz. U. z 2003 r., nr 141, poz. 1365).

Z § 3 ust. 1 pkt 1 powyższego rozporządzenia, wynika, że umorzenie należności z tytułu składek nastąpić może między innymi w sytuacji, gdy opłacenie tych należności, pozbawiłoby zobowiązanego i jego rodzinę, możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Mając na względzie powyższe uwagi Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ustalona w niniejszej sprawie sytuacja majątkowa, osobista i zdrowotna wnioskodawcy, wbrew jego stanowisku, nie stanowi szczególnie uzasadnionego przypadku, będącego przesłanką umorzenia spornych należności.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż sytuacja osobista i materialna wnioskodawcy jest trudna. Wnioskodawca, aktualnie, nie osiąga dochodów, nie posiada majątku, jednakże w swoim życiu, wnioskodawca, podejmował aktywność zawodową, o różnym profilu, także, od 2003r. w zakresie organizacji koncertów i spektakli teatralnych, jak również, wyjeżdżał poza granice Polski, na dwa lata, aby zarabiać. Prowadził działalność gospodarczą od 2009r., której przedmiotem było organizowanie koncertów i spektakli teatralnych. I, jak przedstawił na rozprawie w dniu 16.09.2019r., formie zeznań, - skutecznie. Obecnie jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku. Oprócz zadłużenia z tytułu alimentów, posiada zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów, jak zeznał na rozprawie w dniu 16.09.2019r. – z przeznaczeniem dla przyjaciółki..

Wobec powyższego, uprawniona jest konkluzja, że aktualna – pasywność zawodowa, nie oznacza braku potencjalnych możliwości – aktywizacji, co stworzy realną szansę uzyskiwania dochodów. Zdaniem Sądu, brak jest, wobec powyższego, podstaw do podważenia stanowiska organu rentowego.

Należy bowiem uznać z całą stanowczością, że wnioskodawca nie utracił całkowicie możliwości spłaty zadłużenia wobec funduszu, w przyszłości, a jego sytuacja nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona. Wskazuje na to, także, obok innych źródeł dowodowych, decyzja z dnia 25.03.2015r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ł., który odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, z uwagi na orzeczenie – Komisji Lekarskiej ZUS, po złożeniu przez wnioskodawcę sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 26.01.2015r., która nie stwierdziła niezdolności wnioskodawcy do pracy. Wnioskodawca nie pobiera, także, renty z tytułu niezdolności do pracy.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że celem przepisu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie jest zwalnianie dłużników z obowiązku zwrotu należności publicznych w każdej sytuacji, lecz pomoc obywatelom w szczególnie trudnych i losowych przypadkach, obywateli którzy, z niezawinionych powodów, nie mogli podołać płaceni alimentów, starając się, jednocześnie, minimalizować swoje zobowiązania.

Ewentualna decyzja o umorzeniu zadłużenia, nie może zachęcać osób zobowiązanych do alimentacji do korzystania z pomocy instytucji państwowych, w miejsce osobistych starań o zaspokojenie obowiązku alimentacyjnego.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie I UK 119/10 wyjaśnił, że „alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości, choćby częściowej lub rozłożonej w czasie, spłaty długów alimentacyjnych, nie powinien być premiiowany umorzeniem należności, zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone ***kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych, z uszczupleniem funduszy tego systemu***”.

W ocenie Sądu, powołane przez wnioskodawcę argumenty, są niewystarczające do zastosowania dobrodziejstwa art. 68 ustawy, czyli przyznania pierwszeństwa ochrony interesów wnioskodawcy, przed ochroną należności publicznych. Wnioskodawca mimo niewątpliwie trudnej sytuacji materialnej i osobistej – nie utracił całkowicie możliwości spłaty zadłużenia. A zatem brak jest podstaw do uznania, że nie jest on w stanie spłacać swoich zobowiązań. Nawet, jeżeli wnioskodawca nie będzie miał możliwości jednorazowej spłaty należności, to istnieje, również, możliwość rozłożenia zadłużenia na raty.

Reasumując, biorąc pod uwagę treść przepisu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wskazującego bardzo konkretnie i w sposób precyzyjny na możliwość umorzenia należności, jedynie, w „szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną”, jak również w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, uznać należy, iż, w przypadku wnioskodawcy, nie zachodzą żadne okoliczności zdrowotne lub rodzinne, które stanowiłyby szczególną i wyjątkową sytuację, przemawiającą za celowością zmiany zaskarżonej decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy

K.K.-W.